

ROMÂNIA
CURTEA DE APEL IAȘI

Iași, Str. Anastasie Panu, nr. 25, cod poștal 700024
telefon 0232-260600, 0232-217808, fax 0232-255907, 0232-217808
e-mail ca-iasi@just.ro, operator de date cu caracter personal nr. 3067

În conformitate cu prevederile art. 26 ind. 1 din Hotărârea nr. 387/22.09.2005 privind aprobarea Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești s-a încheiat prezenta minută la întâlnirea trimestrială pe probleme de practică neunitară a Secției civile din cadrul Curții de Apel Iași

MINUTĂ
20 iunie 2014

I. Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor civile de la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție și președinții secțiilor civile de la nivelul curților de apel din țară, Craiova, 20 – 21 martie 2014

I.1. Procedura de verificare și regularizare a cererii de chemare în judecată. Procedura scrisă premergătoare stabilirii primului termen de judecată

A. Procedura obișnuită - probleme

1. Pentru lipsa căror elemente ale cererii de chemare în judecată, astfel cum sunt reglementate în art. 194-197 C.pr.civ., se aplică sancțiunea anulării cererii, în conformitate cu dispozițiile art. 200 alin. (3) C.pr.civ.; este obligatorie sancțiunea nulității numai în situația prevăzută de art. 196 C.pr.civ. și facultativă în celelalte situații?

În opinia majoritară s-a apreciat că această dispoziție procedurală nu trebuie privită cu rigiditate, textul art. 196 alin. (1) urmând să fie coroborat cu art. 175-177 C.pr.civ. Prin urmare, anularea cererii de chemare în judecată pentru lipsa elementelor prevăzute la art. 194-197 C.pr.civ. intervine doar în situația în care s-a produs o vătămare care nu poate fi înlăturată altfel. Este necesară efectuarea unei distincții între elementele esențiale și cele neesențiale ale cererii de chemare în judecată, respectiv, caracterul public sau privat al interesului pe care îl ocrotește norma juridică.

În acest context, s-a opinat că pentru lipsa unora din aceste elemente avem sancțiuni specifice. De exemplu, în cazul în care nu se indică motivele de drept pe care se întemeiază cererea ori dovezile pe care se sprijină fiecare capăt de cerere, sancțiunea care intervine este decăderea și nu anularea cererii de chemare în judecată.

Totodată, s-a apreciat că nu se impune vreo distincție între nulitatea absolută și cea relativă, în procedura regularizării fiind vorba despre o nulitate specifică ce poate fi acoperită în etapa reexaminării.

2. Este incidență procedura reglementată de art. 200 din Codul de procedură civilă în situația cererilor incidentale, a cererii de chemare în garanție, a cererii de strămutare?

Care este sancțiunea în cazul în care cererile incidentale nu au fost formulate în numărul potrivit de copii: anularea, ori multiplicarea cererilor de către instanță? În aceasta ultimă variantă, cum va fi obligată partea responsabilă la suportarea acestor cheltuieli?

Opinia majoritară a fost în sensul că, în lipsa unor dispoziții exprese, numai cererea introductivă de instanță este supusă regularizării, nu și cererile incidentale.

În ceea ce privește *depunerea cererilor incidentale într-un număr insuficient de copii*, *opinia majoritară* a fost în sensul multiplicării acestora de către instanță, pe cheltuiala părții care avea această obligație. De asemenea, s-a formulat propunerea găsirii unei soluții pentru ca taxele provenite din multiplicarea acestor cereri să intre în bugetul instanțelor judecătorești.

3. Regularizarea cererii de chemare în judecată, în ipoteza în care reclamantul sesizează o instanță vădit necompetentă. Posibilitatea anulării cererii de chemare în judecată, în cadrul procedurii reglementate de art. 200 din Codul de procedură civilă, în situația în care instanța constată că nu este competentă să judece cauza

Potrivit opiniei Institutului Național al Magistraturii, comunicarea cererii este obligatorie înainte de stabilirea termenului de judecată pentru discutarea excepției de necompetență.

Reprezentanții curților de apel au apreciat, în unanimitate, că regularizarea se face și în acest caz, excepția de necompetență neputând fi soluționată în această etapă, ci la primul termen de judecată.

4. Modul de rezolvare a excepției de conexitate sau litispendență în situația în care prima instanță investită nu a finalizat etapa scrisă

Institutul Național al Magistraturii a apreciat că, atât în cazul litispendenței, cât și în cazul conexității, se impune amânarea discutării acestor excepții până la finalizarea regularizării de către prima instanță investită și stabilirea primului termen de judecată. Până la acest moment, părțile, obiectul și cauza primului dosar pot să sufere modificări, în temeiul art. 204, astfel că doar după regularizare, instanța din urmă investită poate avea toate datele pentru a aprecia asupra stării de litispendență sau cu privire la conexare. Pe de altă parte, excepțiile pot rămâne fără obiect în cazul anulării cererii mai vechi. Mai mult, în cazul litispendenței, părțile pot avea interesul de a continua judecata în dosarul mai nou care este soluționat mai repede, având toate motivele să obțină anularea în cadrul regularizării cererii mai vechi, posibil informă.

O excepție de la regula propusă mai sus o constituie cererile trimise atât prin poștă electronică sau poștă, cât și prin registratură. În aceste situații avem, în mod evident, o dublă înregistrare a aceleiași acțiuni și nu o veritabilă litispendență, astfel încât, la primirea dosarului, văzând referatul efectuat potrivit art. 95 alin. (11) din HCSM nr. 387/2005 pentru aprobarea Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești, cel din urmă judecător sesizat va dispune trimiterea dosarului prin rezoluție la primul complet.

În cadrul întâlnirii de la Craiova, opinia exprimată a fost în sensul că aceste excepții

pot fi invocate în etapa scrisă, dar nu pot fi discutate decât la primul termen de judecată.

S-a apreciat că, în ceea ce privește cererile identice (litispendență), acestea se pot trimite, chiar în faza de regularizare, la completul inițial investit, prin rezoluție, dacă cauzele se află pe rolul aceleiași instanțe.

5. Efectele renunțării la judecată după comunicarea către pârât a cererii de chemare în judecată. Constatarea renunțării la judecată, intervenită în cursul derulării procedurii prevăzute de art. 200 alin. (2) Cod procedură civilă, ori ulterior comunicării cererii de chemare în judecată, dar înainte de fixarea primului termen de judecată, se face numai după citarea părților, spre a se îndeplini cerința prevăzută de art. 406 alin. (3) Cod procedură civilă? Procedura de soluționare a unor incidente apărute în perioada premergătoare stabilirii noului termen de judecată cum ar fi renunțarea la judecată formulată de reclamant înainte de comunicarea către pârât a cererii de chemare în judecată, care nu este reglementată în mod concret de noile dispoziții legale

Potrivit opiniei Institutului Național al Magistraturii, la care au achiesat în unanimitate și reprezentanții curților de apel, dacă reclamantul renunță la judecată înainte de comunicarea cererii de chemare în judecată către pârât, instanța va stabili un termen de judecată în camera de consiliu, cu citarea doar a reclamantului, urmând să ia act de renunțarea la judecată. Dacă cererea de renunțare la judecată a fost formulată după comunicarea acțiunii către pârât, instanța va lua act de aceasta la primul termen stabilit în ședință publică, cu aplicarea dispozițiilor art. 406 alin. (3). Instanța va lua în considerare atitudinea pârâtului care poate să solicite cheltuieli de judecată.

6. Efectuarea procedurii de verificare și regularizare în perioada vacanței judecătorești

Cu privire la acest aspect, s-au exprimat trei opinii:

- a) Cele mai multe instanțe regularizează doar cauzele urgente în perioada vacanței judecătorești;
- b) Unele instanțe regularizează toate cererile, fiind asigurată permanența pe toată durata vacanței judecătorești;
- c) La alte instanțe, prin hotărâre a colegiului de conducere, s-a stabilit ca pe perioada vacanței judecătorești să nu se facă regularizarea.

Consiliul Superior al Magistraturii apreciază, în concordanță cu Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, că în perioada vacanței judecătorești se va efectua procedura de verificare și regularizare **doar pentru cauzele urgente**.

B. Procedura de verificare și regularizare în cazul apelului și recursului

1. Incidența dispozițiilor art. 200 din Codul de procedură civilă în calea de atac a apelului și recursului după data de 1 ianuarie 2016 și până la acest moment.

De lege lata se justifică aplicarea dispozițiilor art. 200 C.pr.civ. în cadrul procedurii de regularizare a cererii de apel sau recurs? Art. XV alin. 2 din Legea nr. 2/2013 reglementează o procedură specifică de regularizare aplicabilă căilor de atac, fără ca legiuitorul să activeze aplicarea în acest context a art. 200 C.pr.civ.

Institutul Național al Magistraturii a arătat că nu se justifică aplicarea dispozițiilor art. 200 C.pr.civ. în cadrul procedurii de regularizare a cererii de apel sau recurs. Articolul XV

alin. (2) din Legea nr. 2/2013 reglementează o procedură specifică de regularizare aplicabilă căilor de atac, fără ca legiuitorul să activeze aplicarea în acest context a art. 200 C.pr.civ. Nu se justifică aplicarea art. 200 C.pr.civ. nici ulterior datei de 1 ianuarie 2016, eventuala nulitate rezultată din vicii ale cererii de apel urmând a fi dispusă la termenul de judecată acordat în condițiile art. 475 alin. (2) C.pr.civ.

Reprezentanții Înaltei Curți de Casație și Justiție și reprezentanții curților de apel au apreciat că, *de lege lata*, nu se aplică dispozițiile art. 200 C.pr.civ. pentru cererile de apel și cererile de recurs, **în cazul acestora efectuându-se doar regularizarea potrivit dispozițiilor art. 471 și 490 alin. 2 din Codul de procedură civilă** (pentru aceste căi de atac sunt reglementate sancțiuni specifice: anularea pentru lipsa semnăturii, decăderea pentru nedepunerea probelor, etc., iar **nu sancțiunea prevăzută de art. 200 din cod**).

S-a formulat propunerea de a se întocmi un ghid pentru pregătirea dosarului în recurs în casație de către curțile de apel.

C. Verificarea și regularizarea cererilor și etapa scrisă în cazul procedurilor speciale

1. În cazul litigiilor de contencios administrativ având ca obiect suspendarea executării actului administrativ în condițiile art.14 -15 din Legea nr. 554/2004, parcurgerea procedurii scrise prevăzute de art.200 - 201 NCPC și stabilirea ulterioară a primului termen de judecată, a determinat soluționarea cauzei după o perioadă relativ îndelungată (de aproximativ o lună), chiar dacă termenele prevăzute de lege au fost reduse corespunzător, potrivit ort. 201 alin. (5) din NCPC. Procedura regularizării în cazul insolvenței

Majoritatea participanților au apreciat că și în cazul litigiilor de contencios administrativ se aplică dispozițiile referitoare la verificarea și regularizarea cererii de chemare în judecată, în măsura în care acestea nu sunt incompatibile cu prevederile speciale - Legea nr. 554/2004 privind contenciosul administrativ, republicată, cu modificările și completările ulterioare, O.U.G. nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii, cu modificările și completările ulterioare.

Totodată, s-a subliniat necesitatea stabilirii naturii juridice a plângerii formulate în temeiul O.U.G. nr. 34/2006, respectiv dacă trebuie înregistrată ca fond sau ca recurs.

În ceea ce privește cererea de deschidere a procedurii de insolvență - Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, cu modificările și completările ulterioare, s-a apreciat că aceasta **nu este supusă procedurii de regularizare**.

II. Competența materială a judecătorei în acțiunile privind nulitatea titlului de proprietate față de dispozițiile art. III alin. 2 din Legea nr. 169/1997 coroborate cu art. 94, 95, pct. 1 din Codul de procedură civilă, art. 53 din Legea nr. 18/1991 și dispozițiile Legii nr. 165/2013

Opinia majoritară a judecătorilor Curții de Apel Iași este că în materia fondului funciar, în raport de dispozițiile art. 51, art. 53-56 și art. 64 din Legea nr. 18/1991, prin derogare de la dispozițiile art. 95 pct. 1 C.proc.civ., competența materială revine judecătorei în temeiul legii speciale.

Prevederile art. 53 – 56 și art. 64 din Legea nr. 18/1991 prevăd expres competența materială a judecătorei, instituind o derogare de la art. 95 pct. 1 C.proc.civ.

Prevederile art. 53 – 56 și art. 64 din Legea nr. 18/1991 nu sunt contrare noii proceduri, respectiv art. 95 pct. 1 C.proc.civ., ci sunt derogatorii de la norma generală,

neaplicarea sau abrogarea acestor norme speciale. Aceasta întrucât art. 95 pct. 1 C.proc.civ. prevede competența tribunalului numai atunci când nu există vreo lege care să prevadă expres o altă competență.

Dacă există o asemenea lege, ea devine prioritară.

Opinia majoritară a judecătorilor de la curțile de apel din țară este în sensul că judecătoria este competentă material să judece toate litigiile în material fondului funciar, un argument în plus constituindu-l opinia Înaltei Curți de Casație și Justiție care, sub imperiul reglementării anterioare de procedură, a statuat că dispozițiile art. 53 din Legea nr. 18/1991 se aplică prin analogie și acestor acțiuni, iar art. 53 din Legea nr. 18/1991 este menținut prin dispozițiile art. 2 din Legea nr. 165/2013.

III. Aplicabilitatea sau inaplicabilitatea dispozițiilor art. 167 N.C.proc.civ. privind procedura de citare prin publicitate a persoanelor juridice supuse dizolvării sau procedurii radierii, în raport de dispozițiile art. 58 alin. 1, art. 56, art. 155 din N.C.proc.civ., art. 227, art. 209, art. 229 și art. 1919 din Noul Cod civil

Citarea prin publicitate a persoanei juridice este admisibilă în principiu numai când persoana juridică nu are reprezentant (art. 58 – art. 56 N.C.proc.civ.).

Opinia majoritară a judecătorilor Secției civile de la Curtea de Apel Iași este în sensul că textul art. 167 din Noul Cod de procedură civilă cu privire la procedura citării prin publicitate a persoanelor juridice ce urmează a fi dizolvate sau supuse procedurii radierii nu se aplică în raport de dispozițiile legale enunțate și următoarele considerații:

După încuviințarea citării prin publicitate, instanța este obligată să numească un curator care va fi citat la dezbateri pentru respectarea intereselor persoanei juridice dizolvate sau radiate.

Numirea curatorului în conformitate cu art. 58 alin. 1 N.C.proc.civ. (curatela specială) se face pentru o persoană juridică numai dacă nu are reprezentant.

Or, persoana juridică – potrivit art. 209 N.C.civ. – își exercită drepturile și obligațiile prin organele sale de administrare, în conformitate cu art. 1919 alin. 1 din Noul Cod civil, societatea este reprezentată în justiție prin administratori cu drept de reprezentare sau în lipsa numirii, prin oricare dintre asociați.

Prin efectul dizolvării, în conformitate cu art. 248 alin. 1 și 2 din Noul Cod civil, persoana juridică are capacitate procesuală de folosință, deci poate fi parte în judecată (art. 56 N.C.proc.civ.) până la finalizarea operațiunilor de lichidare, așa cum este și în cazul persoanelor juridice supuse procedurii radierii.

Încetarea capacității procesuale de folosință a persoanei juridice are loc la data încetării persoanei juridice, care poate fi și ca urmare a radierii persoanei juridice, dar până la radiere persoana juridică are capacitate procesuală de folosință și ca atare reprezentant legal.

Pentru persoanele juridice supuse dizolvării sau radierii, citarea persoanei juridice se poate efectua prin reprezentanții lor la sediul dezmembrământului lor în conformitate cu art. 155 N.C.proc.civ.

Sediul persoanei juridice se stabilește potrivit actului de constituire sau Statutului în conformitate cu art. 227 din Noul Cod civil, iar dovada denumirii și sediului persoanei juridice se face în conformitate cu evidențele din registrele de publicitate (Oficiul Registrului Comerțului pentru persoanele juridice), potrivit art. 229 din Noul Cod civil.

Opinia majoritară a judecătorilor de la curțile de apel din țară este că citarea prin publicitate nu este aplicabilă persoanei juridice supuse dizolvării sau radierii care are un reprezentant legal, ceea ce exclude și posibilitatea numirii unui curator special.

IV. Drept procesual-civil

Conform dispozițiilor generale, plasate în Capitolul II purtând titlul marginal „Principiile fundamentale ale procesului civil” – în recurs, cererile și concluziile părților nu pot fi formulate și susținute decât prin avocat sau, după caz, consilier juridic, cu excepția situației în care partea sau mandatarul acesteia, soț ori rudă până în gradul al doilea inclusiv, este licențiat în drept (art. 13 alin. 2 teza a II-a). În acest sens sunt și prevederile art. 486 alin. 1 lit. a) care stabilesc în mod imperativ: „cererea de recurs va cuprinde următoarele mențiuni: numele și prenumele, domiciliul sau reședința părții în favoarea căreia se exercită recursul, numele, prenumele și domiciliul profesional al avocatului care formulează cererea (...)”. Or, conform art. 486 alin. 3 N.C.proc.civ., „mențiunile prevăzute la alin. 1 lit. a) și c)-e), precum și cerințele menționate la alin. 2 sunt prevăzute sub sancțiunea nulității. Dispozițiile art. 82 alin. 1, art. 83 alin. 3 și ale art. 87 alin. 2 rămân aplicabile”. În acest sens, art. 83 alin. 3 N.C.proc.civ. la care face trimitere norma stabilește, la rândul său imperativ, că „la redactarea cererii și a motivelor de recurs, precum și în exercitarea și susținerea recursului, persoanele fizice vor fi asistate și, după caz, după caz, reprezentate, sub sancțiunea nulității numai de către avocat, în condițiile legii, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 13 alin. 2”.

Raportat la dispozițiile legale anterior enunțate în practica judiciară s-au ridicat următoarele probleme:

- 1. Condiția de validitate formală a recursului referitoare la redactarea și susținerea acestuia doar prin avocat, cu excepțiile limitative prevăzute de art.13 alin.2 N.C.proc.civ., sub sancțiunea nulității, este aplicabilă și în cazul în care această cale de atac este instituită prin norme speciale, derogatorii (necompetența instanțelor, suspendarea judecării, renunțare la judecata)?**
- 2. În condițiile în care hotărârea, obiect al căii de atac, poartă mențiunea incorectă „fără cale de atac” (Ex: în materia declinării de competență – art. 132 alin. 3 N.C.proc.civ. , deși prin ipoteza, soluția corectă ar fi fost în sensul respingerii ca inadmisibile a cererii, în temeiul art. 132 alin. 4 N.C.proc.civ., cu recurs la instanța ierarhic superioară), iar partea exercită apel (raportat la fondul dreptului dedus judecării), este aplicabilă regula înscrisă în art. 457 alin. 3 – în sensul respingerii ca inadmisibilă a căii de atac și curgerea unui nou termen pentru exercitarea recursului sau este aplicabilă regula calificării căii de atac și în consecință și sancțiunea prevăzută de art. art. 486 alin. 3 N.C.proc.civ.**

Opinia Curții de Apel Iași

1. În concordanță cu reglementările europene, legiuitorul român a instituit regula obligativității reprezentării sau asistării părților în recurs.

Trei sunt textele esențiale din Noul Cod de procedură civilă care postulează în termeni imperativi o atare obligativitate:

- art. 13 alin. 2 N.C.proc.civ.;
- art. 83 alin. 3 N.C.proc.civ.;
- art. 81 alin. 2 N.C.proc.civ.

O prevedere importantă este aceea că textele au în vedere reprezentarea convențională, iar nu pe cea legală.

Noul Cod de procedură civilă consacră obligativitatea reprezentării sau asistării părților în materia recursului, indiferent dacă competența de soluționare aparține instanței

supreme – care are plenitudine de jurisdicție în această materie – sau altei instanțe.

Este o dispoziție novatoare și pozitivă, care garantează o apărare calificată a părților în faza recursului, fază procesuală în care se cenzurează doar nelegalitatea hotărârii, nu și temeinicia acesteia.

Ca atare, cum legiuitorul nu a făcut distincție și nu a determinat în mod expres cazurile în care părțile pot fi reprezentate sau asistate în materia recursului, rezultă că în fața instanței de recurs, atât la redactarea cererii, a notelor de recurs, exercitarea și motivarea recursului vor fi asistate sau reprezentate de avocat.

Nerespectarea acestor dispoziții procedurale privitoare la obligativitatea reprezentării sau asistării părții printr-un avocat este sancționată expres de lege cu nulitatea.

Dispozițiile art. 176 N.C.proc.civ. se referă la nulitatea necondiționată în cazul nerespectării dispozițiilor legale privitoare la reprezentarea procesuală, indiferent că este legală, convențională sau judiciară.

2. Art. 457 Cod procedură civilă reglementează o aplicare particulară a principiului legalității procesului civil înscris în dispozițiile art. 7 alin. 1 din Noul Cod de procedură civilă.

Art. 457 alin. 2 din Noul Cod de procedură civilă intră în discuție în măsura în care instanța a indicat inexact calea de atac de care este susceptibilă hotărârea pronunțată (cu referire la apel și recurs) sau faptul că nu este supusă niciunei căi de atac (indicând eronat caracterul definitiv al hotărârii), în realitate hotărârea fiind apelabilă sau supusă recursului.

Potrivit art. 457 alin. 3 din Noul Cod de procedură civilă, instanța ierarhic superioară va respinge ca inadmisibil apelul sau recursul.

Regula în materie și norma direct aplicabilă pentru respingerea recursului ca inadmisibil, în cazul exercitării în alte condiții decât cele permise de lege este cea prevăzută de art. 459 alin. 2 din Noul Cod de procedură civilă.

Prin textul art. 457 se remediază o greșeală a instanței, pentru care nu se poate aplica părții sancțiuni procedurale, neaplicându-se dispozițiile art. 13 alin. 2, art. 81, art. 83 alin. 3 din Noul Cod de procedură civilă.

V. Aplicarea prevederilor art. 10 alin. 2 din O.U.G. nr. 80/2013

Opinia Curții de Apel Iași

Validarea popririi nu este o fază obligatorie, cât timp terțul poprit își îndeplinește obligațiile impuse prin adresa de înființare a popririi.

Cererea de validare a popririi constituie o cerere de chemare în judecată pentru legala sesizare a instanței, fiind supusă obligației privind taxele judiciare de timbru, fiind vorba de o taxă fixă în conformitate cu art. 27 din O.U.G. nr. 80/26.06.2013, care prevede că „orice alte acțiuni sau cereri neevaluabile în bani se taxează cu 20 lei”.

De altfel, și în Legea nr. 146/1997 pentru cererea de înființare a popririi legea prevedea taxa fixă de 10 lei, la art. 3 din lege. Practica judiciară a statuat că sunt vizate cererile de validare poprire. Poprirea reprezentând o formă a executării silite indirecte, prin care se valorifică sumele de bani, titlurile de valoare ori alte bunuri mobile incorporabile urmăribile datorate debitorului ori deținute în numele sau de o terță persoană.

VI. Obligativitatea ca încheierea de ședință dată în procedura uzucapiunii, prin care instanța dispune emiterea somașilor prevăzute de art. 1051 alin. 1

N.C.proc.civ. să aibă un număr, în vederea respectării dispozițiilor art. 1051 alin. 2 lit. a) N.C.proc.civ., care vorbește despre numărul și data încheierii

Opinia Curții de Apel Iași

Nu este necesar ca încheierea prin care se dispune emiterea unei somații și afișarea acesteia la imobilul în litigiu, la sediul instanței, la sediul biroului teritorial de cadastru și publicitate imobiliară și la sediul primăriei în raza căreia se află imobilul să aibă un număr separat de cel al dosarului în care a fost pronunțată.

Cu atât mai mult cu cât art. 1051 N.C.proc.civ. cuprinde și o a doua etapă a procedurii de judecată, care depinde de împrejurarea dacă s-au făcut sau nu s-au făcut opoziții.

În situația în care nu s-au făcut opoziții în termen de 6 luni de la emiterea celei din urmă publicații, procedura se va desfășura în camera de consiliu, când instanța va asculta reclamantul și martorii, va verifica îndeplinirea cerințelor pentru nașterea dreptului potestativ de uzucapiune, pe baza declarațiilor martorilor și a înscrisurilor aflate la dosar și apoi se va pronunța prin încheiere care este supusă apelului (art. 1051 alin. 5, 7 și 8 N.C.proc.civ.).

VII. Necesitatea prezenței părților (înfățișarea lor) atunci când solicită instanței să ia act de tranzacția intervenită între ele

Opinia Curții de Apel Iași

Art. 438 alin. 1 N.C.proc.civ. îngăduie părților să se înfățișeze oricând în cursul judecății, chiar fără să fi fost citate pentru a solicita instanței pronunțarea unei hotărâri care să consfințească tranzacțiile lor.

Dacă se prezintă la termenul stabilit, cererea de a se lua act de tranzacție va putea fi primită de un singur judecător, în fața căruia părțile pot pune concluzii, acesta făcând verificările ce se impun: obiectul licit și moral al tranzacției, consimțământul valabil exprimat al părților, existența mandatului special dacă s-a recurs la încheierea tranzacției prin reprezentant.

Tranzacția fiind un act procedural de dispoziție, poate fi încheiată de părți personal sau prin mandatar cu procură specială ori cu încuviințarea prealabilă a instanței sau a autorității administrative competente, sens în care dispune art. 81 alin. 1 N.C.proc.civ.

VIII. Modalitatea de soluționare a excepției conexității, atunci când aceasta este invocată într-un dosar ce se judecă sub imperiul Noului Cod de procedură civilă, raportat la un dosar a cărui judecată se desfășoară potrivit regulilor Codului de procedură civilă de la 1865

Opinia Curții de Apel Iași

Articolul 139 N.C.proc.civ. corespunde art. 164 C.proc.civ. de la 1865, redând de o manieră asemănătoare instituția conexității ca reprezentând existența a două sau mai multe procese ce se află înaintea aceleiași instanțe sau a unor instanțe deosebite dar de același grad, în care sunt aceleași părți sau chiar împreună cu alte părți și ale căror obiect și cauză au între ele o strânsă legătură.

Conexitatea reprezintă un caz de prorogare legală a competenței.

În cazul admiterii excepției, dosarul va fi trimis de către ultima instanță sesizată cronologic instanței care a fost mai întâi investită.

Instituția conexității are ca efect asigurarea unei bune judecăți și nu produce efecte asupra competenței cererii principale, astfel că instanța va soluționa cauza conform competenței sale, cauza fiind înregistrată sub imperiul Codului de procedură civilă de la 1865.

IX. Dovada calității procesuale pasive în cazul partajului privind o suprafață de teren înscrisă într-un titlu de proprietate comun, în ipoteza în care o parte dintre titularii din titlu sunt decedați, iar în judecată sunt chemați, în calitate de pârâți, moștenitorii defuncților, fără ca moștenirile titularilor decedați să fie dezbătute

Opinia Curții de Apel Iași

Potrivit art. 91 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, succesiunile deschise înainte de intrarea în vigoare a Codului civil sunt supuse legii în vigoare la data deschiderii moștenirii.

Pentru moștenirile deschise înainte de 1 octombrie 2011, legea aplicabilă este cea prevăzută de vechiul Cod civil (termenul de acceptare a succesiunii, numărul, calitatea moștenitorilor, cotele).

Sub aspectul competenței, se aplică legea nouă, iar din punct de vedere al dreptului substanțial, se aplică legea de la data deschiderii moștenirii.

Este cazul moștenirilor deschise înaintea intrării în vigoare a Codului civil și înregistrate după intrarea în vigoare a acestuia.

În ipoteza prezentată, dacă o parte din titularii din titlu sunt decedați, iar în judecată sunt chemați în calitate de pârâți, moștenitorii defunctului au calitate procesuală pasivă, fiind succesibili dacă îndeplinesc condițiile prevăzute de lege pentru a putea moșteni, dar care nu și-au exercitat încă dreptul de opțiune succesorală, dovada se va face cu acte de stare civilă.

De precizat că în conformitate cu dispozițiile Noului cod civil – art. 953 – moștenirea este transmiterea patrimoniului unei persoane decedate către una sau mai multe persoane în viață, spre deosebire de Codul civil de la 1865, unde moștenirea era un mod de dobândire a proprietății bunurilor.

Transmiterea calității părților are caracter legal sau convențional, conform art. 38 N.C.proc.civ.

În cazul persoanelor fizice, transmiterea legală operează în temeiul moștenirii legale sau testamentare.

Astfel, dacă una din părțile unui raport juridic dedus judecății a decedat în cursul procesului, în principiu drepturile și obligațiile sale procesuale vor fi preluate de către moștenitorii acesteia, operând ca atare transmiterea calității procesuale.

Probleme de drept care ar putea genera pronunțarea unor soluții diferite

X. Soluția ce trebuie adoptată în cazul cererilor privind completarea certificatului de moștenitor cu alte bunuri succesoriale, în ipoteza în care părțile se înțeleg, iar Biroul Notarului Public care a emis certificatul de moștenitor este în funcțiune, având în vedere dispozițiile art. 118 din Legea nr. 36/1995

Opinia Curții de Apel Iași

Certificatul de moștenitor face dovada dreptului de proprietate și nu se poate elibera certificat de moștenitor, cu excepția celui de calitate, pentru un defunct căsătorit, fără lichidarea regimului matrimonial prin act autentic.

Lichidarea se face prin înscris autentic, conform prevederilor art. 320 N.C.civ., mențiunea lichidării fiind inclusă în certificatul de moștenitor. Față de dispozițiile vechiului Cod civil, certificatul de moștenitor putea fi folosit ca mijloc de dovadă a unui mod de dobândire a proprietății.

Prin art. 1133 alin. 1 din Noul Cod civil, legiuitorul a pus capăt acestei controverse, stipulând în mod expres că „certificatul de moștenitor face dovada calității de moștenitor, legal sau testamentar, precum și dovada dreptului de proprietate al moștenitorilor acceptanți asupra bunurilor din masa succesorală, în cota care se cuvine fiecăruia.” Ca atare, certificatul de moștenitor creează o prezumție în legătură cu calitatea de proprietar a persoanei care îl produce, prezumție care poate fi răsturnată în justiție, de partea adversă.

Asupra elementelor pe care le stabilește notarul – calitatea și numărul moștenitorilor, întinderea drepturilor, compunerea masei succesoriale – părțile nu pot tranzacționa.

Ca atare, indiferent de motivele pentru care au fost de acord cu emiterea certificatului de moștenitor, părțile sunt îndreptățite să îl conteste și avem în vedere dispozițiile art. 1134 și art. 2502 N.C.civ.

XI. Posibilitatea citării prin publicitate a pârâtului în cazul acțiunii de divorț, când pârâtul este în străinătate, iar reclamanta arată că nu cunoaște adresa pârâtului (art. 18 alin. 1 din Regulamentul nr. 2201/27.11.2003)

Opinia Curții de Apel Iași

Ca urmare a aderării României la Uniunea Europeană, la 1 ianuarie 2007, competența în materia divorțului este reglementată de normele europene: Regulamentul CE nr. 2201/2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești și Regulamentul UE nr. 1259/2010 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de corp.

Modalitatea de citare prin publicitate a pârâtului, prevăzută de art. 167 N.C.proc.civ., în cazul acțiunii de divorț, când pârâtul este în străinătate și reclamanta nu cunoaște adresa pârâtului, poate fi dispusă de instanță, dacă se apreciază că este util.

XII. Dacă părțile pot încheia un acord de mediere cu privire la desfacerea căsătoriei

Opinia Curții de Apel Iași

Dispozițiile speciale ale art. 64 din Legea nr. 192/2006 prevăd în mod expres, la alin. 1 lit. a), că pot fi rezolvate prin mediere neînțelegerile dintre soți privitoare la continuarea căsătoriei, și nu la desfacerea căsătoriei.

Astfel, mediatorul nu se va putea substitui instanței de judecată în ceea ce privește desfacerea căsătoriei, alin. 2 inserând că înțelegerea soților cu privire la desfacerea căsătoriei și la rezolvarea aspectelor accesorii divorțului se depune de către părți la instanța competentă să pronunțe divorțul.

Trebuie avut în vedere și textul art. 915 alin. 4 N.C.proc.civ., care prevede că

înțelegerea soților rezultată din mediere cu privire la desfacerea căsătoriei și, după caz, la rezolvarea aspectelor accesorii divorțului, poate fi alăturată cererii de divorț.